

S. Sayısı : 269

Meşhud suçların muhakeme usulüne dair 3005 sayılı kanunun I nci maddesinin değiştirilmesi hakkında 1/639, ceza muhakemeleri usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında 1/1054 ve Meşhud suçların muhakeme usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında 1/1055 sayılı kanun lâyhaları ve Adliye Encümeni mazbatası

Meşhud suçların muhakeme usulüne dair 3005 sayılı kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyhası (1/639)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/3499

10 - X - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Meşhud suçların muhakeme usullerine dair olan 3005 sayılı kanunun birinci maddesinin tadiline dair Adliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri heyetince 5 - XI - 1936 da Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

I. İnönü

Meşhud suçların muhakeme usulüne dair olan 3005 sayılı kanunun birinci maddesini değiştiren projenin mucib sebepleri

Meşhud suçların muhakeme usulüne dair olan 3005 sayılı kanun yazılırken her nasılsa birinci maddesinin (B) fıkrasında işaret olunan Türk ceza kanununun maddelerinden 534 nci madde birinci ~~satırda~~ mutlak olarak zikredildiği halde biraz aşağıda bu maddenin ayrıca ikinci fıkrasına işaret edilmiş olduğu ve esasen bir fıkradan ibaret olan 547 nci maddenin de ikinci fıkrasından bahsedildiği görülmüştür.

Maddeden, 534 nci maddenin ikinci fıkrasına atfı ihtiva eden kısım ile, 547 nci maddenin kezaik ikinci fıkrasına işaret olunan kısım kaldırılmak ve 547 nci madde numara sırasına göre yukarıda yazılı maddeler arasına alınmak suretile birinci madde düzeltilmiştir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Meşhud suçların muhakeme usulüne dair olan
3005 sayılı kanunun birinci maddesini değiştiren
kanun lâiyhası*

BİRİNCİ MADDE — Meşhud suçların muhakeme usulüne dair olan 3005 sayılı kanunun birinci maddesi aşağıda yazılı surette değiştirilmiştir :

Madde 1 — Adliye teşkilâtı olan yerlerdeki belediye sınırları içinde ve panayırılarda işlenen ve faili o sırada veya pek az sonra yakalanan :

a - Ağır ceza mahkemelerinin vazifeleri dışındaki meşhud cürümler,

b - Türk ceza kanununun 529, 534, 539, 545, 547, 548, 551, 565, 567, 568, 571, 572, 573, 574, 575, ve 576 ncı maddelerile 540 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında yazılı meşhud olarak işlenen kabahatler hakkında takib ve duruşma, bu ka-

nun hükümlerine tâbidir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.
5 - XI - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İ. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. R. Aras</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>

Ceza muhakemeleri usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun lâiyhası (1/1054)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/2131

18 - V - 1938

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ceza muhakemeleri usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Adliye vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 16 - V - 1938 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
C. Bayar

Ceza muhakemeleri usulü kanununun bazı maddelerini değiştiren kanunun esbabı mucibesi

Ceza muhakemeleri usulü kanunumuzda yapılması derpiş edilen tadilat; ağır ceza mahkemesinin vazifesine dahil meşhud cürümlerde hukuku amme davasını ikame tarzına taallük eder.

Maddelerin esbabı mucibesi

Madde : 163

(163) neü maddenin bu günkü şekline göre, Cümhuriyet müddeiumumisi hazırlık tahkikatını kâfi görürse iddianame ile salâhiyetli mahkeme huzurunda hukuku amme davasını açar. Şu kadar ki (171) nei maddede ağır ceza işlerinde ilk tahkikatın icrası mecburiyeti konulmuş olduğundan, ağır cezalı cürümlerde Cümhuriyet müddeiumumisi hukuku amme davasını ancak talebname ile açabilir.

Halbuki meşhuden işlenen cürümlerin bu mahiyetinden istifade edilerek hazırlık tahkikatı nok-

sansız icra ve ikmal edilen hallerde talebname ile hukuku amme davasını açmakta bir faide tasavvur olunamaz. Çünkü hâdisenin istilzam ettiği bilûmum tahkik muameleleri icra edilerek suçlu ve delilleri tamamen tesbit edilmiştir. Bu suretle olgun bir hale gelmiş bulunan bir işi doğrudan doğruya iddianame ile mahkemeye vermekde hiç bir mahzur yoktur. Zaten meşhud cürümlerde hazırlık tahkikatı ilk tahkikatdaki kaidelere göre yapılmış olacağından ve bu tahkik muameleleri ilk tahkikatda muteber addedilerek tekrar edilmeyeceğinden ilk tahkikat ancak noksanların ikmaline mühasır kalır. Eğer tahkikatın noksanı yoksa ilk tahkikat yalnız bir formaliteden ibaret kalır ki bu sebeble de iddianamenin maznune tebliğ ve itiraz için muayyen müddetin beklenmesi ve itiraz vukuunda işin yeniden tedkiki gibi lüzumsuz muamelelere vakit gaib edilmiş olur.

Bu mülâhazalara binaen, maddeye ilâve edilen fıkra ile meşhud cürümlerde yapılan tahkikat neticesinde Cümhuriyet müddeiumumisine bir iddianame vermek suretile ağır ceza mahkemesi nezdinde dahi hukuku amme davasını açmak salâhiyeti tanınmıştır. Aynı zamanda suçun işlendiği yer müddeiumumisi tahkikatı kâfi görürse işi bir iddianame ile mahkemeye vermek üzere evrakı salâhiyetli ağır ceza mahkemesi nezdindeki Cümhuriyet müddeiumumisine gönderecektir ve bu müddeiumumi evrakı nihayet üç gün içinde tedkik ederek tahkikatı kâfi görürse, tanzim edeceği iddianame ile işi mahkemeye verecek veya noksanların ikmali ve yahud ilk tahkikat icrası için evrakı mahalline iade edecektir.

Kaza müddeiumumilerinin iddianame tanzin ederek işi ağır ceza mahkemelerine tevdi etmelerinde mahzur görülmüştür. Çünkü kaza müddeiumumilerinin, tahkikat noksan olduğu halde bu noksanlara nüfuz edemeyerek dava açmaları ve bu suretle ağır ceza mahkemesini, delilleri tamamen toplanmayan hadiselerin muhakemesini icra ederek delil taharrisile meşgul etmeleri muhtemeldir ki bunun usul bakımından haiz olduğu mahzur meydandadır. Buna binaen ağır ceza mahkemesi nezdindeki müddeiumumilere, tahkikatın noksansız yapılabildiğini yapılmadığını murakabe ve takdir ederek neticesine göre hareket etmek salâhiyeti tanınmıştır. Aynı mülâhaza ile mahkemenin de tahkikatı noksan görürse ilk tahkikat icra edilmek üzere evrakı Cümhuriyet müddeiumumiliğine tevdi edebileceği kabul edilmiştir.

Madde : 171

Ağır cezalı cürümlerde ilk tahkikat icrası mecburiyetini tahmil eden bu maddeye, meşhuden işlenen ağır cezalı cürümleri ilk tahkikat icrası mecburiyetinden hariç bırakan istisnâî bir hüküm konmuştur ki bu hükümler (163) ncü maddedeki muadil hükümlere tatbik kabiliyeti verilmiştir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ceza muhakemeleri usulü kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun lâyihası

BİRİNCİ MADDE — Ceza muhakemeleri usulü kanununun (2) maddesi aşağıda yazılı şekillerde değiştirilerek numaraları karşısında yazılı maddelerin yerine konmuştur :

Madde 163 — Yapılan hazırlık tahkikatı hukuku amme davasının açılmasını haklı göstermeğe kâfi ise Cümhuriyet müddeiumumisi bu davayı ya ilk tahkikatın açılması hakkında sorgu hâkimine bir talebname veya mahkemeye bir iddianame vermek suretile açar.

Aksi halde Cümhuriyet müddeiumumisi takibata mahal olmadığına karar verir ve bu ka-

rarından, evvelce sorguya çekilmiş olur veya hakkında tevkif müzekkeresi verilmiş bulunursa maznuna da haber verilir.

Ağır cezayı müstelzim meşhud cürümlerde (158) nci madde hükmü dairesinde yapılan tahkikatı mahallî Cümhuriyet müddeiumumisi kâfi görürse, mahkemeye bir iddianame vermek suretile hukuku amme davasının açılması için evrakı ağır ceza mahkemesi nezdindeki Cümhuriyet müddeiumumisine gönderir. Bu müddeiumumi nihayet üç gün zarfında evrakı tedkik ederek yapılan tahkikatı kâfi görürse tanzim ede-

ceği iddianame ile birlikte işi mahkemeye verir.

Aksi surette noksanların ikmalî veya ilk tahkikat icrası için dosyayı mahalline iade eder. Mahkeme de tahkikatı noksan görürse ilk tahkikat icra edilmek üzere evrakın Cumhuriyet müddeiumumiliğine tevdiine karar verebilir.

Madde 171 — (163) ncü maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları haricinde ağır ceza işlerinde ilk tahkikat mecburidir. Diğer işlerde Cumhuriyet müddeiumumisi tarafından istenirse ilk tahkikat yapılır.

İrtibat dolayısıyla Yüksek vazifeli mahkemeye aid davalarla birleştirilmesi hali müstesna olmak üzere, sulh mahkemelerinin göreceği işlerde ilk tahkikat yapılmaz. Suç meşhud olarak işlenmiş veya tehirinde mazarrat umulan hallerden bulunmuş olmak dolayısıyla hazırlık tah-

kikatı (158) ncü madde hükmüne göre yapılmış olan hallerde lüzum görülürse ilk tahkikat hazırlık tahkikatının noksanını ikmal suretile icra olunur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

16 - V - 1938

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
C. Bayar	S. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Dr. R. Aras	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arkan	A. Çetinkaya	Ş. Kesibir
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Rana Tarhan	F. Kurdoğlu

Meşhud suçların muhakeme usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası (1/1055)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/2130

18 - V - 1938

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

3005 sayılı Meşhud suçların muhakeme usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Adliye vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 16 - V - 1938 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

C. Bayar

(3005) sayılı meşhud suçların muhakeme usulü kanununun bazı maddelerini değiştiren kanunun esbabı mucibesi

1 - X - 1936 tarihindenberi meri bulunan (3005) sayılı meşhud suçların muhakeme usulü kanunu, memleketin her bölgesinde vaz ve tedvinindeki esaslara uygun bir surette tatbik kabiliyetini göstermiştir.

Ağır ceza mahkemelerinin vazife gördükleri şehir ve kasabaların belediye sınırları içinde işlenen ağır cezalı eürümlere de (3005) sayılı kanunun tatbik edilmesi, bu kanunun Adliye encümenindeki müzakereatında münakaşa mevzuu olmuştur. Faili yakalanan meşhud suç ağır cezayı da müstelzim olsa, nihayet yirmi dört saat zarfında mahkemeye tevdi edilebilecek münkeşif bir hale gelebilir. Meşhuden işlenmiş olduğu için derhal vaka mahalline gidecek olan Cumhuriyet müddeiumumisi delilleri kolaylıkla tesbit edebilir. Keşif ve muayene, arama ve lüzumu halinde ehli hibre tedkikatı gibi muameleleri yirmi dört saat zarfında ikmal etmesi ve suçun saikına, eğer vaki ise suçlunun maruz kaldığı tahrike nüfuz edebilir, hatta vaka hakkında esaslı malûmata sahip bulunan kimse-lerin ifadelerini de kısaca zabtedebilir.

Tatbikatta öyle ağır cezalı cürümlere kesretle tesadüf edilir ki, bunlara aid delillerin ağır cezalı olmayanlar gibi suhuletle tesbiti mümkündür.

(3005) sayılı kanun, ağır cezalı cürümlere de teşmilini mümkün kılacak derecede iyi neticeler vermiştir. Esasen evvelce de (3005) sayılı kanun hazırlanırken ve müzakere edilirken bu kanunun ağır ceza mahkemelerinin vazife gördükleri yerlerde belediye sınırları içinde tatbikına temayül gösterilmiş, fakat bu cihet kanunun ağır cezalı olmayan cürümler hakkındaki tatbikatından alınacak neticelere göre hareket edilmek üzere, kanunun şümulüne alınmamıştır. Kanundan alınan neticeler pek müsaid olduğu için, umumî hükümlere bırakılmasını zarurî kılacak sebebler mevcut olmayan ağır cezalı meşhud cürümlerin de tadilen kanuna alınması ve bu suretle kanundan temin edilmiş olan istifadenin tevsiî muvafık olacağı düşünülmüştür.

Mahkemeye, ceza davalarının bütün delilleri tesbit edilerek noksansız bir surette sevki icab eder. Mahkeme delilleri taharrî etmekle meşgul edilmez, vazifesi kendisine arzedilen delilleri takdir etmektir. Bilhassa bu kanun için bir celsede hükme bağlanmasını istihdaf ettiği için, tamamilen müshthazar ve münkeşif bir hale gelmeden, davaların mahkemeye sevki kanunun gayesine de muhaliftir. Bu mülahazalarladır ki, yirmi dört saat zarfında tamamilen inkişaf etmek istidadını göstermeyen ve müddeiumumînin yaptığı tahkikata rağmen münkeşif bir hale gelmeyen davaları umumî usule bırakabilmek hususunda müddeiumumîye bir takdir hakkı tanınmıştır.

Ağır cezalı meşhud cürümlerde hâdisenin umumî hükümlere göre takibini icab ettiren zarurî sebebler mevcut olduğu halde Müddeiumumînin kendisine verilen takdir hakkını kullanmayarak bu kanunu tatbik etmesi ve bu suretle işi tamamilen hazırlayamadığından dolayı mahkemeyi müşkül bir vaziyette bırakması ihtimali düşünülecek aynı takdir hakkı, dokuzuncu maddeye ilâve olunan bir fıkra ile mahkemeye de tanınmıştır.

Bu kanunun şümulüne idhal edilen ağır cezalı meşhud cürümlerde kanunun dördüncü maddesile zabıtanın da yapabileceği vazifeler munhasıran Cümhuriyet müddeiumumisine tevdi edilmiştir. Meşhud cürümlerde umumî usul kanunumuza göre yapılacak hazırlık tahkikatı ilk tahkikattaki kaidelere göre Müddeiumumî tarafından olduğu gibi sulh ve sorgu hâkimleri tarafından da yapılabilsede bu kanunun, tahkik muameleleri ancak Cümhuriyet müddeiumumisi tarafından yapılan hallere hasran tatbiki muvafık görülmüştür.

Kanunun şümulüne idhal edilen ağır cezalı cürümlerde tahkikatı tedvir etmek Cümhuriyet müddeiumumisine tevaccüh eden bir vazifedir. Fakat bu vazifenin Cümhuriyet müddeiumumisi tarafından yapılması maddeten mümkün olmamışsa, davanın umumî usule göre takibi icab edecektir. Aksi surette sulh ve sorgu hâkimleri tarafından tanzim edilecek evrakın, hukuku amme davanın açılıp açılmaması bakımından yeniden Cümhuriyet müddeiumumisi tarafından tedkiki icab edecektir. Halbuki kanunun iltizam ettiği sürat esası buna müsaid değildir. Bundan başka hâdisenin saikına, tahrik mevcut olup olmadığına velhâsıl işin iç yüzüne tamamilen ve doğrudan doğruya nüfuz edebilmesini ve işin bu kanunun tatbikına müsaid olacak surette inkişaf edip etmediğini takdir edebilmesi için, birinci maddenin şümulüne giren ağır cezalı meşhud cürümlerde cürmün işlenmesini müteakib hemen mahalline giderek icab eden bütün tahkik muamelelerinin bizzat Cümhuriyet müddeiumumisi tarafından yapılması esası konulmuştur.

Belediye sınırları dışında ve uzak mesafelerde bulunması itibarile, panayırılarda meşhuden işlenen ağır cezalı cürümler kanun hükmünden hariç tutulmuştur. Çünkü diğer suçlarda zabıtaya da tevdi edilmiş bulunan ilk vazife ağır cezalı meşhud cürümlerde munhasıran Cümhuriyet müddeiumumisine tevdi edildiğinden Panayırılarda işlenen ağır cezalı meşhud cürümlerde, kanunun tayin ettiği kısa müddet içinde işi hazırlanması bir çok ahvalde mümkün değildir.

Bu tadil münasebetile, kanunun birinci maddesinde Türk ceza kanununun kabahatlara taallük eden (534) nü maddesi mükerrer yazılmış olduğundan, tekerrür eden numara maddeden çıkarılmıştır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

(3005) sayılı Meşhud suçların mahakeme usulü kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun lâyihası

BİRİNCİ MADDE — (3005) sayılı meşhud suçların mahakeme usulü kanununun (3) maddesi aşağında yazılı şekillerde değiştirilerek numaraları karşısında yazılı maddelerin yerine konmuştur:

Madde 1 — Faili suçu işlediği sırada veya pek az sonra yakalanan:

a - Ağır ceza mahkemesinin vezife gördüğü yerlerdeki belediye sınırları içinde işlenen ağır cezalı meşhud cürümler,

b - Asliye teşkilâtı olan yerlerdeki belediye sınırları içinde ve panayırlarda işlenen ağır ceza mahkemelerinin vazifeleri dışındaki meşhud cürümlerle Türk ceza kanununun 529, 534, 539, 545, 548, 551, 565, 567, 568, 571, 572, 573, 574, 575, ve 576 ncı maddelerile 540 ve 547 nci maddelerinin ikinci fıkralarında yazılı meşhud olarak işlenen kabahatlar hakkında takib ve duruşma bu kanun hükümlerine tâbidir.

Madde 4 — Ağır cezalı cürümler dışında meşhud bir suç işlendiği zaman zabıtta, yakalanan şahsı tanzim edeceği zabıt varakası ve elde edeceği maddî subut delillerile birlikte vakit geçirmeksizin aynı günde Cümhuriyet müddei-umumiliğine teslim eder.

Zabıt varakası yakalanan şahsın kim olduğunu, subut delili olacak maddelerin ve izlerin nelerden ibaret bulunduğu ve şahidlerin hüviyetlerini ihtiva eder.

şikâyet veya şahsî dava yoluyla takib edilen suçlarda şikâyet edildiğinin zabıt varakasına yazılması ve şikâyet edenin bu varakayı imzalaması lâzımdır.

Bundan evvelki fıkralarda, delillerin tesbitine müteallik olmak üzere zabıtaya da verilmiş olan vazife, ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde münhasran Cümhuriyet müddei-umumisine aiddir.

Cümhuriyet müddei-umumisi ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde

lüzum gördüğü şahidlerin ifadelerini de muhtasaranzapteder.

Cümhuriyet müddei-umumisi yakalanan şahsı sorguya çekdikden sonra amme davasını açmağa lüzum görür ve umumî hükümlere tevfiikan takibat yapılmasını zarurî kılacak sebebler mevcut bulunmazsa duruşma yapılmak üzere maznunu iddianame ile o gün vazifeli mahkemeye gönderir.

MADDE 9 — Vazifeli mahkeme, Cümhuriyet müddei-umumisi tarafından sevk edilir edilmez başka işlere tercih ederek maznunun duruşmasına başlar. Duruşmanın bir celsede bitirilmesi lâzımdır. Kanunî zaruretler dolayısıyla işin bir celsede karara bağlanması mümkün olmazsa duruşma, bu imkânsızlığı doğuran noksanların en çabuk vasıtalarla ikmalî için lâzım-gelen müddet göz önünde tutularak ona göre başka bir güne tehir edilebilir.

Ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde mahkeme, umumî hükümlere göre takibat yapılması lüzumuna kanaat getirirse bu dairede takib edilmek üzere evrakın Cümhuriyet müddei-umumiliğine tevdiine resen dahi karar verebilir. Bu karar katęidir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

16 - V - 1938

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
C. Bayar	ř. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
ř. Kaya	Dr. T. R. Aras	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	ř. Kesebir
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Rana Tarhan	F. Kurdoğlu

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 1/1054, 1055, 639

Karar No. 45

16 - VI - 1938

Yüksek Reisliğe

3005 sayılı meşhud suçların muhakeme usulüne dair olan kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair Adliye vekilliği tarafından hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 16 - V - 1938 tarihli iktidarında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası encümenimize havale buyurulmuş olmakla Adliye vekili hazır olduğu halde tedkik ve mütelea olundu.

Meşhud suçlar kanununun iki seneyi bulan tatbiki esnasında alman neticeler pek müsaid olduğu cihetle umumî hükümlere göre takib edilmesini zarurî kılabacak sebebler mevcut olmayan ağır cezalı meşhud suçların da bu seri usulü muhakemeye tâbi tutulması encümenimizce de faydalı görülerek teklifin esas itibarile kabule şayan olduğuna karar verilmiştir.

Meşhud olarak işlenen suçlarda zabitenin yapabileceği vazifelerin ağır cezalı işlerde munhasıran Cümhuriyet müddeiumumisi tarafından yapılmasına ve mahkemeye de, lüzum gördüğü takdirde işi umumî hükümler dairesinde takib edilmek üzere müddeiumumiye iade etmek hususunda takdir hakkı verilmesine dair olan hükümler encümenimizce de muvafık görülmüştür.

Ancak Cümhuriyet müddeiumumisinin meşhud olarak işlenen ağır cezalı işleri aynı günde mahkemeye vermesi lüzumuna dair olan kayid bu gibi işlerde tesbiti zarurî olan hususatın az, çok zaman sarfını mucib olabileceği ve ceza davalarında ise işin, bütün delilleri toplanmış olduğu halde mahkemeye verilmesi icab edeceği, aksi halde mahkemenin evrakı umumî hükümler dairesinde takib edilmek üzere müddeiumumiliğe iade edeceği düşünülerek Cümhuriyet müddeiumumisine, delilleri tamamen tesbit

ve tahkikatı noksansız olarak yapabilmesi için üç günü geçmemek üzere bir müddet verilmesi kabul olunarak lâyihada ona göre değişiklik yapılmıştır.

Adliye vekilliğince hazırlanmış İcra Vekilleri Heyetinin 5 - XI - 1936 tarihli iktidarında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan lâyiha ile meşhud suçlar kanununun birinci maddesinde yapılması istenilen tashih, bu lâyihada yapılan değişiklik ile temin edilmiş olduğu gibi yine Adliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 16 - V - 1938 tarihli iktidarında kabul olunan ceza muhakemeleri usulü kanununun bazı maddelerinin tadiline dair olan kanun lâyihası ile temini düşünülen, Cümhuriyet müddeiumumisi tarafından yapılan tahkikat kâfi görüldüğü takdirde ağır cezalı işlerin ayrıca ilk tahkikata tâbi tutulmaksızın doğrudan doğruya iddianame ile mahkemeye sevki hakkındaki hüküm, meşhud suçlar kanununda bu lâyiha ile yapılan değişiklik neticesi aşağı yukarı temin edilmiş olduğundan Encümenimizce her üç lâyiha da birleştirilmiştir.

Umumî Heyete arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Çorum	Erzurum	Erzurum
Münir Çağal	Fuad Sirmen	
Kayseri	Kocaeli	Kocaeli
H. F. Perker	Salâh Yargı	Ragıp Akça
Bursa	Kayseri	Balıkesir
Atıf Akgüç	R. Özsoy	O. Niyazi Burcu
Bursa	İçel	Kocaeli
S. F. Talay	H. Ongun	Hayri Tan
Kastamonu		
Dr. Şükrü Şenozan		

ADLİYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

Meşhud suçların muhakeme usulüne dair 3005 sayılı kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyhası

BİRİNCİ MADDE — 3005 sayılı meşhud suçların muhakeme usulü kanununun 3 ncü maddesi aşağıda yazılı şekillerde değiştirilerek numaraları karşısında yazılı maddelerin yerine konmuştur.

Madde 1 — Faili suçu işlediği sırada veya pek az sonra yakalananlar.

A) Ağır ceza mahkemesinin vazife gördüğü yerlerdeki belediye sınırları içinde işlenen ağır cezalı meşhud cürümler;

B) Asliye teşkilâtı olan yerlerdeki belediye sınırları içinde ve panayirlarda işlenen ağır ceza mahkemelerinin vazifeleri dışındaki meşhud cürümlerle Türk ceza kanununun 529, 534, 539, 545, 547, 548, 551, 565, 567, 568, 571, 572, 573, 574, 575, 576 ncı maddelerile 540 ncı maddenin ikinci fıkrasında yazılı meşhud olarak işlenen kabahatlar hakkında takib ve duruşma bu kanun hükümlerine tâbidir.

Madde 4 — Ağır cezalı cürümler dışında meşhud bir suç işlendiği zaman zabıta, yakalanan şahsı tanzim edeceği zabıt varakası ve elde edeceği maddî subut delillerile birlikte vakit geçirmeksizin aynı günde Cümhuriyet müddeiumumiliğine teslim eder.

Zabıt varakası yakalanan şahsın kim olduğunu, sübut delili olacak maddelerin ve izlerin nelerden ibaret bulunduğunu ve şahidlerin hüviyetlerini ihtiva eder.

Şikâyet veya şahsî dava yolile takib edilen suçlarda şikâyet edildiğinin zabıt varakasına yazılması ve şikâyet edenin bu varakayı imzalaması lâzımdır.

Bundan evvelki fıkralarda, delillerin tesbitine müteallik olmak üzere zabıtaya verilmiş

olan vazife, Ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümler de munhasıran Cümhuriyet müddeiumumisine aiddir.

Cümhuriyet müddeiumumisi Ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde şahidlerin ifadelerini zaptettikten ve yakalanan şahsı da sorguya çektikten ve lüzum göreceği diğer tahkikatı da yaptıktan sonra amme davası açmağa lüzum görür ve umumî hükümlere tevfikan takibat yapılmasını zarurî kılacak sebebler mevcut bulunmazsa duruşma yapılmak üzere maznunu iddianame ile vazifeli mahkemeye gönderir. Cümhuriyet müddeiumumisinin tahkikatı fasılasız yapması, ve işi azamî üç gün içinde mahkemeye tevdi etmesi lâzımdır.

MADDE 9 — Vazifeli mahkeme, Cümhuriyet müddeiumumisi tarafından sevkedilir edilmez başka işlere tercih ederek maznunun duruşmasına başlar.

Mahkemece duruşmanın bir celsede bitirilmesi lâzımdır. Şu kadar ki kanunî zaruretler dolayısıyla işin bir celsede karara bağlanması mümkün olmazsa, duruşma, bu imkânsızlığı doğuran noksanların en çabuk vasıtalarla ikmalî için lâzımgelen müddet göz önünde tutularak ona göre başka bir güne tehir edebilir.

Ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde mahkeme, umumî hükümlere göre takibat yapılması lüzumuna kanaat getirirse bu dairede takib edilmek üzere evrakın Cümhuriyet müddeiumumiliğine tevdiine resen dahi karar verebilir. Bu karar katğidir.

İKİNCİ MADDE — Aynen

ÜÇÜNCÜ MADDE — Aynen